

تبیین فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌روی نظام تعلیم و تربیت در عصر جهانی شدن

میلاذ غفاری

دبیر آموزش و پرورش

چکیده

در عصر حاضر، جهانی شدن از مهمترین موضوعات مورد بحث در حیطه آموزش و پرورش می باشد چون در فعالیت های اقتصادی، تصمیم گیری ها، روابط اجتماعی و به ویژه در فرهنگ انسان ها و جوامع نقش اساسی و تعیین کننده ای دارد. جهانی شدن منافع کشور های جهان را به هم متصل می کند و باعث مبادله سریعتر، اسان تر و ارزان تر کالاها، خدمات، افکار و دانش جوامع مختلف به همدیگر شده است. اغلب کشور ها و جوامع پیشرفته جهانی شدن را نه تهدید بلکه فرصت می دانند. این تغییرات از دوره رنسانس آغاز در دوره انقلاب صنعتی تشدید شد و در عصر حاضر به اوج خود رسیده است؛ تغییراتی که منجر به نوآوری و اصلاح و پیشرفت در زمینه های اقتصادی، فنی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و به خصوص آموزشی شده است. پژوهش حاضر با بررسی چالش ها و فرصت های جهانی شدن راهکار هایی را برای استفاده هر چه بهتر از این مقوله ارائه می دهد.

کلمات کلیدی: آموزش و پرورش، جهانی شدن، فناوری در آموزش و پرورش، تعلیم و تربیت، هویت فرهنگی

مقدمه

جهانی شدن، مرزها و هویتها را کمرنگ تر میکند، به مردم، کالاها، اطلاعات، عادتها، هنجارها و نهادها توجه می کند و به مرزها اجازه جابه جایی میدهد. از آنجا که نمی توان مرزهای نفوذناپذیری درمقابل اشاعه اندیشه ها و کالاها ایجاد کرد بنابراین جهانی شدن در بلند مدت به هر حال استیلا خواهد یافت، پوششهای مرزگشای جهانی شدن دقیقاً به این دلیل بارزتر میشود که طی دهه های گذشته گسترش فراوان امکانات، منافع و بازارها زمینه بالقوه رواج عالمگیر آنها را فراهم ساخته است. انقلاب کشاورزی و بعد از آن دگرگونیهای عصر صنعتی و فرا صنعتی در شمار منابع اصلی تقویت کننده فرایند جهانی شدن هستند. (قاسمی، ۱۳۸۰)

جهانی شدن بعنوان یک فرایند گریز ناپذیر در قرن بیست و یکم در ابعاد سه گانه خود (اقتصادی، سیاسی و فرهنگی) آموزش و پرورش را دستخوش تغییر و تحول می نماید، از این رو شناسایی ویژگیها و آثار این فرایند بر آموزش و پرورش (و به عبارتی جهانی شدن تعلیم و تربیت) یکی از وظایف اصلی هر نظام تعلیم و تربیت و از جمله نظام آموزش و پرورش ایران می باشد. در این میان می توان به پیامدهای اقتصادی جهانی شدن برای نظام آموزش و پرورش از جمله توجه بیشتر بر آموزشهای فنی و حرفه ای و استفاده بیشتر از تکنولوژی اطلاعات، و پیامدهای بعد سیاسی جهانی شدن از جمله کمرنگ شدن نظارت و تسلط دولت و حکومت بر نظام تعلیم و تربیت و پیامدهای بعد فرهنگی جهانی شدن از جمله ترویج فرهنگ غرب و کمرنگ شدن ویژگیهای بومی و به مخاطره افتادن هویت ملی و ارزشهای دینی در برنامه های درسی مدارس اشاره کرد. از طرفی می توان به برقراری ارتباطات فرهنگی بیشتر و شناخت سایر فرهنگها به عنوان فرصتهای پیش روی تعلیم و تربیت اشاره کرد. بنا براین دیدگاه جهانی شدن فرصتها و چالشهایی را برای نظام تعلیم و تربیت به طور عام و برای ایران